

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 5122, 5123,
5124, 5125, 5126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Šelen-
burgova ul. 8. — Tel. 8492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2450.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Iščani pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo 78.180,
Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
5122, 5123, 5124, 5125, 5126 Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu

Litovske dileme

Ena od držav, ki se čuti prisiljeno, da se preorientira novo nastalemu položaju primerno, je tudi Litva. Mala država je to, ali postavljena na tako mesto, da se okrog nje sučejo interesi velikih sosedov in se zadevajo ob njo ali pa obratno. Litva je na meji med Nemčijo, Poljsko in Rusijo. Malokje pa se je razmerje med državami toliko spreminilo v toku zadnjega poldruga leta, kakor med Nemčijo, Poljsko in Rusijo. Sprito tega je razumljivo, da se ob teh spremembah Litva počuti precej neprijetno in se ne more izogniti potrebi, da se tudi sama preorientira. To pa ni lahka stvar.

Litva je svoj čas trdno upala, da si bo pridobila ugodnejše meje napram Poljski s pomočjo sovjetske Rusije. Še ko si je Varšava po zmagoviti zavrnitvi boljševiške ofenzive pridobila širok pas ozemlja, daleč na severovzhod od Vilna tja do Dvine, je Litva v pogodbi z Moskvjo dobila zagotovilo ruske diplomatske pomoči v tem pogledu. Ali nikdar ni sovjetska vlada prišla v tako ugoden položaj, da bi bila mogla storiti kaj koristnega za Litvo; njeno zavezništvo je ostalo ves čas samo teoretičnega pomena, dasi sta si bili Varšava in Moskva močno v nasprotju.

V zadnji dobi so se odnosi med Poljsko in Rusijo temeljito spremenili, in sicer tako zelo izboljšali, da ne more biti več govora o kakih ruski pomoči v litovsko korist. Pri zadnjem Beckovem posetu v Moskvi je Rusija izjavila, da ne bo nikjer podpirala protipoljskih aspiracij, kar pomeni v polnem obsegu, da od te strani litovska stremeljenja po pridobitvi vilenskega ozemlja nikakor ne morejo pričakovati podpore. S tem se je za Litvo postavilo vprašanje, ali kaže še za naprej vztrajati in sedaj skoro že petnajstletni trmi popolne mejne zapore in popolnega nepriznavanja sedanjega mejnega stanja v oddelku Vilna in Suvalkov. In tako ni čudno, da so se v zadnjih mesecih pojavile ponovne vesti o pogajanjih med poljskimi in litovskimi emisarji za sporazum. Kljub temu, da so se ponovno uradno zanimali vesti o tem, gre vendarle samo za formo, ki še ovira, da bi se pričeli pravi oficialni razgovori.

Da pa je Litva neizogibno pred potrebo, pomiriti se s Poljsko, na to jo silijo spremenjena situacija še na drugi strani. Nemško-poljski sporazum, ki je odložil sporne zadeve za deset let, je prav neprijetno odjeknil na Litovskem. Kajti ne more biti dvoma, da se je s tem poljska pozicija ojačila, zlasti pa napram Litvi. Zato govori obilo razlogov, prav posebno pa nekateri specialni. Že dolgo se pojavljajo glasovi, ki kolportirajo tajne načrte berlinske diplomacije glede poljskega dohoda do morja. Da so v Berlinu označevali malodane vsa povojna leta poljsko Pomorje kot poglavitni kamen spodbite, je dovolj znano; ventiliralo pa se je že ponovno vprašanje, kakor bi bilo, če bi se Poljski dal v zameno za »koridor« ob spodnji Visli dohod do morja preko Litve. Mislil je vabljivo, ker bi poljska stremeljenja do morja odvrnila od nemškega ozemlja in jih saturirala na litovski račun. Ali ne sme ostati nenaglašeno, da so se taki predlogi že ponovno zavrnili kot neresni in v gospodarskem pogledu neprikladni. Toda ne sme se prezreti, da je med Poljski vendarle tudi takih, ki sanjajo o obnovi starih časov poljsko-litovske unije ter zagovarjajo kratkoročno načrt priključitve Litve. Pa tudi če so vse to samo fantazije neodgovornih činiteljev, dovolj je, da povzročajo neprijetne občutke med Litovci, ki so vselej kakor preslabotna sila, da bi jih v kočljivih primerih velike države upoštevale.

Ali še druge stvari delajo težave poziciji Litve. Litva nekdaj ni imela dostopa do morja, ker so jo bili nemški križarji odrinili od obale. V mirovni pogodbi pa so ji dale kos nemške obale ob spodnjem Njemu s Klajpedo kot središčem. Majhen teritorij, ali velike važnosti za Litvo, ker ji nudi »koridor« do morja. In za ta koridor se bijejo hude polemike med Litvo in Nemci, ki nikakor ne marajo pozabiti na to zemljo. V zadnji dobi so hitlerjevci razvili to silno propagando zoper Litovce. Njihovo delo jim olajšuje dejstvo, da so velesile Klajpedo uredile kot zelo avtonomno deželo, ki je sicer podrejena Litvi, a ima daleč segajočo samoupravo. In ta samoupravni aparat je postal poglavitna opora za hitlerjevsko agitacijo, tako da se je Litva čutila zelo prizadeto.

Njena situacija je toliko bolj kočljiva, ker so v ozemlju Klajpede prebivalci najmanj do polovice sicer rojeni Litovci, toda sprito mnogostoletnega nemškega gospodarstva tako močno germanizirani, da misljujejo, kakor nemškutarji drugod, med nemškimi sloji pa že domala popolnoma. Nesreča je še v tem, da so klajpedski Litovci protestanti, ostali pa katoliki. Pustiti tu avtonomijo avtonomizma, se pravi pripustiti, da se litovsko-katoliško in delavsko prebivalstvo le nekoliko vzgaja v nemškem in

Obsežna rekonstrukcija vlade

Nj. Vel. kralj je včeraj sprejel demisijo vlade in imenoval novo vlado, ki jo je sestavil zopet g. Uzunović — Iz vlade je izstopilo šest ministrov, med njimi dr. Kramer in Ivan Pucelj — Novi so štirje, med njimi senator dr. Fran Novak

Beograd, 18. aprila. AA. Nj. Vel. kralj Aleksander I. je izvolil podpisati naslednji ukaz:
Mi Aleksander I., po milosti božji in volji naroda kralj Jugoslavije, smo sprejeli ostavko, ki so nam jo predložili:

predsednik ministrskega sveta Nikola Uzunović,
minister brez portfelja dr. Albert Kramer,
minister za socialno politiko in narodno zdravje Ivan Pucelj,

minister brez portfelja Hamdija Karamehmedović,
minister brez portfelja dr. Dragutin Kojić,
minister za prosveto dr. Ilija Šumenković,
minister pravde Božidar Maksimović,
minister brez portfelja dr. Grga Andjelinović,

minister za promet Lazar Radivojević,
minister za trgovino in industrijo in zastopnik ministra za kmetijstvo Juraj Demetrović,
minister za vojsko in mornarico armijski general Dragomir Stojanović,

minister za finance dr. Milorad Djordjević,
minister za gradbe in zastopnik ministra za šume in rudnike dr. Stjepan Srkulj,

minister za zunanje zadeve Bogoljub Jevtić,
minister za notranje zadeve Živojin Lazić,
minister za telesno vzgojo naroda dr. Lavoslav Hanžek.

Razrešili smo jih dolžnosti in postavili na razpoložanje.

Imenujemo:

za predsednika ministrskega sveta NIKOLO UZUNOVIĆA, predsednika ministrskega sveta in narodnega poslanca,

za ministra kmetijstva DR. DRAGUTINA KOJIĆA, ministra n. r. in narodnega poslanca,

za ministra prosvete DR. ILJO ŠUMENKOVIĆA, ministra n. r. in narodnega poslanca,

za ministra pravde BOŽO MAKSIMOVIĆA, ministra n. r. in narodnega poslanca,

za ministra prometa SVETISLAVA MILOSAVLJEVIĆA, bana vrbaske banovine,

za ministra za telesno vzgojo naroda DR. GRGURJA ANDJELINOVIĆA, ministra n. r. in narodn. poslanca,

Obiski Mušanova

London, 18. aprila. AA. Ob odhodu iz Londona je predsednik bolgarske vlade Nikola Mušanov izjavil, da je svoje poslanstvo v Londonu zadovoljivo opravil. Mušanov je odpotoval v Berlin, ostali člani bolgarske delegacije pa so vračajo naravnost v Sofijo.

Rim, 18. aprila. p. Kakor poročajo tukajšnji listi, bo bolgarski ministrski predsednik iz Berlina odpotoval v Rim, kjer bo ostal nekoliko dni. Iz Rima se bo na povratku ustavil najprej v Budimpešti, nato pa bo posetil Beograd, kjer se bo pri tej priliki sestal z zunanjim ministrom Jevtićem po njegovem povratku iz Turčije. V rimskih političnih krogih pripisujejo sestanku v Beogradu zelo veliko politično važnost, zlasti še glede na razgovore, ki jih je imel Mušanov v Parizu, kjer je zavzel zelo naklonjeno stališče do balkanskega pakta.

protilitovskemu duhu ter se germanizira, zraven tega pa se še daje opora in potuha hitlerjevski protidržavni propagandi. In tako ni čudno, da je končno centralna vlada in Kuvnu posega vmes in pričela preurejati klajpedski distrikt, odpustiti n. pr. rajhovske učitelje itd.

To je vzbudilo seveda v Nemčiji veliko ogorčenje, berlinska vlada je oficijelno protestirala in Kovnu dobila pa je zelo energično zavrnilo. Nadaljnja diplomatska akcija z nemške strani pa je zelo otežena, ker ni Nemčija več član Društva narodov, klajpedski statut pa so postavile samo velesile Francija, Anglija, Japonska in Italija. Očitno je ravno zaradi tega Litva hotela izrabiti sedanjo priliko ter razčistiti položaj v Klajpedi, ki je za Litovce zares nevzdržen. Razumljivo je v tej zvezi, da so Litovci nekako bolj razpoloženi za sporazum s Poljski, zlasti pa, da so zelo občutljivi za vse, kar se dogaja med Berlinom in Varšavo.

Litva zares ni v zavidanja vrednem položaju in njena diplomacija bo morala pokazati manj trpe in mnogo več uvidenosti ter gibčnosti, ako bo hotela voditi usodo države varno med interesi treh velikih sil, Nemčije, Poljske in Rusije.

Važni sestanki državnikov

Slovesen sprejem našega zunanjega ministra B. Jevtića v Ankari — Utrditev francosko-poljske zveze

Ankara, 18. aprila. AA. Jugoslovanski zunanji minister Bogoljub Jevtić je s svojim spremstvom, v katerem so jugoslovanski poslanik in Ankari dr. Miroslav Janković, ravnatelj političnega oddelka Vladislav Martinac in osebni tajnik Slavko Kojić, zapustil Carigrad sredi ob 18.45 ter se vkrcal na turško državno jahto »Ankara«. V carigradskem pristanišču je bila pri tej priliki postavljena častna četa. Ko je »Ankara« preplula Bospor, je pristala ob nabrežju pred postajo Hajdar-paša. Široko nabrežje je bilo okrašeno z jugoslovanskimi in turškimi zastavami, jugoslovanskega ministra pa je pozdravljala velika množica ljudi.

Na nabrežju so sprejeli g. Jevtića in njegovo spremstvo carigradski valija, poveljnik policije in druge ugledne turške osebnosti ter ga spremlili do posebnega vagona, ki mu ga je dala na razpolago turška vlada. Tudi na postajnem peronu, ki je bil ves okrašen z zastavami, je stala častna četa.

Ekspresni vlak je s posebnim vagonom ministra Jevtića je ob 10. dopoldne prispel v Ankari. Na postajnem peronu v Ankari so ministru g. Jevtiću priredili uraden sprejem. Na peronu je bil postavljen častni bataljon pehotne republikanske garde v čeladah z zastavo in godbo na čelu.

Ko se je vlak ustavil, je turški zunanji minister Tefik Ruždžij bej pristopil h g. Jevtiću in njegovi soprogini in ju prisrčno pozdravil, nakar je godba odsvirala jugoslovensko in turško himno. Množica zornih ljudi je prirejala jugoslovanskemu ministru živahne ovacije. Na postajnem peronu je bilo zbrano veliko število uglednih osebnosti, med njimi generalni tajnik zunanjega ministrstva Numan bej, turški poslanik v Beogradu Ali Hajdar bej, ravnatelj političnega oddelka zunanjeja ministrstva Telal Osman, šef protokola Ke' Fuad s svojim pomočnikom Nuri bejem ankarški valija Nevzat bej, predsednik občine s poveljnikom mesta in drugi. Izmed članov diplomatskega zbora so sprejemali prisostvovali vsi zastopniki balkanskih držav.

Z železniške postaje je g. Jevtića in njegovo soprogo spremlil do hotela »Ankara Palace« kjer so za visoka gosta rezervirali posebne apartmane, turški zuna-

ji minister Tefik Ruždžij bej s soprogo in čerkami.

Ob 11.30 dopoldne je minister g. Jevtić v spremstvu jugoslovanskega poslanika dr. Miroslava Jankovića obiskal turškega zunanjega ministra Tefika Ruždžij beja, ki mu je ob 13. vrnil obisk.

Francoski tisk o Jevtićevem obisku

Pariz, 18. aprila. »Ordre« pravi o potovanju jugoslovanskega zunanjega ministra Bogoljuba Jevtića v Ankari, da bo znatno vplivalo na razvoj političnih dogodkov v jugovzhodni Evropi. Minister Jevtić je uveljavil že večkrat nase pozornost evropeke javnosti s svojimi govori, ki so se odlikovali po zmožnosti, iskrenosti in elastičnosti. Jevtić je eden izmed treh utvarjalcev znamenitega organizacijskega pakta Male antante in eden izmed glavnih tvorcev balkanskega pakta, čigar miroljubni vpliv na Balkanu je postal že vsakomur jasn. Balkanski pakt bo gotovo glavni predmet ankarških razgovorov Gosp. Jevtić in njegov turški tovariš bosta podrobno proučila tudi težnje nekaterih evropskih držav, ki se zavzemajo za teritorialno revizijo Turški državniki, ki jim vsak priznava veliko »delo« za popolno notranjo obnovitev turške države, so prav tako zaslužni tudi po svoji miroljubni politiki. Zato so Mussolinijevе izjave 24. ur po podpisu rimskega protokola napravnile tudi v Turčiji nepovoljen vtis. Po mnenju pariskega lista bodo državniki v Ankari razpravljali tudi o zadržanju Grčije glede na balkanski pakt, bržkone pa tudi o položaju Bolgarije na Balkanu, za katero bodo skušali najti primerno diplomatsko formulo, da bi se lahko na njeni podlagi še Bolgarija priključila zvezi ostalih miroljubnih balkanskih narodov. Končno nazlača list, da bodo ankarški razgovori posvečeni tudi slovesnemu sodelovanju med balkanskimi narodi. Jevtić-vo potovanje bo zato še bolj izrazilo pozitivno politiko sodelovanja med vsemi narodi v jugovzhodni Evropi, ki se tako iskreno zavzemajo za uveljavitev in reorganizacijo mednarodnega mira.

Čitate tedensko revijo
„ŽIVLJENJE IN SVET“

Razgovori Titulescu v Parizu

Pariz, 18. aprila. Po večerajšnjem svačanem obedu v Elizejski palači je imel predsednik republike Lebrun s Titulescuom nad eno uro dolg razgovor. Nato je Titulescu obiskal zunanjega ministra Barthouja in vojnega ministra maršala Petaina.

Danes dopoldne je zunanji minister Barthou priredil na čast rumunskemu zunanjemu ministru Titulescu svačan obed, ki se ga je udeležil tudi ministrski predsednik Doumergue. Dopoldne je Titulescu konferiral s Tardieuem, dopoldne pa je posetil ministrskega predsednika Doumerguea, kolonijalnega ministra Lavalja in ministra Herriota. Nocoj je priredil rumunski poslanik Ciesanu v poslanstvu na čast Titulescu svačano večerjo, h kateri sta bila povabljena tudi češkoslovanski poslanik v Parizu Osuski in jugoslovanski poslanik dr. Spalajković.

O francosko-rumunskih razgovorih izjavlja, da je francoska vlada pripravljena pomagati Rumuniji na finančnem in gospodarskem področju. Francija se tudi zelo zanima za razvoj rumunsko-ruskih odnosov. Pripravlja se tudi ureditve razmerja med Malo antanto in Rusijo. Kar se tiče vprašanja revizije mirovnih pogojev, je došlo do sporazuma na podlagi izjav, ki jih je podal Titulescu v rumunskem parlamentu. Gospodarska obnova srednje Evrope naj bi se izvajala v zvezi z državami, ki so združene v balkanskem paktu.

Potovanje Barthouja

Pariz, 18. aprila. AA. Varšavski dopisnik »Petit Parisien« se bavi z bližnjim obiskom francoskega zunanjega ministra Barthouja na Poljskem in pravi:

Razgovori, ki se bodo vršili med poljskimi državniki in Barthoujem, bodo zelo važni. Zveza med Poljsko in Francijo mora »veljati« na novi, popolnoma pozitivni podlagi, tako da se bo prilagodila sedanjim smerem poljske politike, z drugimi besedami, da bo v popolnem soglasju s poljsko-ruskim, posebno pa še z nemško-poljskim paktom.

Iz šolske službe

Beograd, 18. aprila. p. V višjo skupino je napredoval Karel Fuhar, učitelj za defektno deca v Ljubljani. — Premišljeni so: učiteljica Zora Čerček iz Marenberga, učiteljica Lašče, učiteljica ga. Leopoldina Ravar-Hercog iz Murske Sobote in Maribor in šolski upravitelj Josip Šerbec iz Črmošnjic na Viki pri Ljubljani.

